

Datum

2022-02-01

Socialdepartementet
103 33 Stockholm**REMISSYTTRANDE AVSEENDE RIKSINTRESSEN I HÄLSO- OCH SJUKVÅRD - STÄRKT STATLIG STYRNING FÖR HÅLLBAR VÅRDINFRASTRUKTUR (SOU 2021:71)**

Sammanfattning

Region Västmanland avstyrker huvudsakligen utredningens förslag.

Region Västmanland avvisar utredningens förslag om införande av en lag om riksintressen avseende fastighetsinvesteringar. Förslaget bidrar inte till att lösa framtidens utmaningar inom hälso- och sjukvården. Däremot är det viktigt att samtliga berörda aktörer inom hälso- och sjukvården arbetar mer tillsammans och att olika kompetenser och aktörer gemensamt bidrar till vårdens framtida utveckling, där vårdinfrastrukturen och fastighetsfrågorna är en delmängd. Detta görs redan idag, till exempel inom ramen för samarbetet inom de sex sjukvårdsregionerna. Förslaget om att stärka den statliga styrningen kring investeringar som påverkar vårdinfrastrukturen via lagstiftning anser Region Västmanland därmed vara fel tillvägagångssätt och riskerar enbart att leda till att försvåra det framtida regionala samarbetet och bidra till merkostnader och ineffektivitet för hela systemet. Regionen anser också att förslaget skulle innebära ett oproportionerligt och omotiverat ingrepp i det kommunala självstyret.

Se också bifogad debattartikel av landets Regionsstyrelseordföranden, publicerad på webbplatsen för Nya aktuellt i politiken 2021-09-30, länk: [Skrota utredning om riksintressen i hälso- och sjukvården](#)

Synpunkter på utredningens förslag

Nedan följer samtliga synpunkter numrerade efter förslaget i betänkandet.

11.2 En reglering om riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet

Region Västmanland avvisar helt förslaget.

11.2.1 En lag om riksintressen i hälso- och sjukvården för genomslag i kommunala och regionala beslut

Region Västmanland ser inte att de mindre och få problem och brister som utredningen redovisar skulle avhjälpas genom förslag som riktar sig mot regionernas fastighetshantering, men inte berör regionernas övergripande strategiska lokalbehovsplanering och hälso- och sjukvårdens behov i tillräcklig omfattning. Vidare går det inte att se eller förstå vad det är för problem som utredningen vill lösa. Det

Datum

2022-02-01

eventuella mervärde som kan skapas genom förslaget är svårt att urskönja och Region Västmanlands uppfattning är att de nationella intressena går att säkerställa på andra betydligt mer ändamålsenliga sätt. De utpekade områdena för riksintresse är strategiska för Region Västmanland och regionen har, utifrån utredningen, svårt att överblicka vilka konsekvenser en central styrning av dessa områden skulle få.

Fastighetsbeståndets struktur och behov av utveckling kan inte ses isolerat från den lokala, och sjukvårdsregionala kontexten vad gäller vårdorganisation, geografiska avstånd, lokal och regional politisk inriktning på vården o.s.v. Region Västmanland instämmer i att det finns utmaningar och att den nationella samordningen på området behöver förbättras. Omstruktureringen mot Nära Vård kräver till exempel nya och utökade former för samverkan mellan regioner och kommuner och den nationella nivån. Detta så väl övergripande som inom lokalförsörjning. Här menar Region Västmanland att de sex sjukvårdsregionerna i framtiden kan ges en tydligare roll och att initiativ i den riktningen redan finns.

Region Västmanland ser behov av samordning och samverkan för att få det lokala vårdplaneringsarbetet tillsammans med det lokala fastighetsplaneringsarbetet att bilda ett funktionellt nationellt pussel som på bästa sätt genererar en god vård på lika villkor. Region Västmanland menar dock att detta inte löses med regler, förbud och sanktioner utan genom utvecklad lokal, regional och nationell samverkan.

11.3 Utveckla gemensamma definitioner och standarder för vårdbyggnadsområdet

Region Västmanland delar utredningens bedömning att det interregionala samarbetet behöver utvecklas och att standardiserade definitioner och modeller för planering och utveckling av vårdinfrastruktur många gånger kan effektivisera investeringsprocessen. Att skriva in krav på samverkan i lagen leder knappast till förbättringar i sig. Det som behövs är snarare utvecklad samverkan i och mellan befintliga forum och aktörer. Här kan också behövas olika typer av stöd från staten.

Region Västmanland saknar ett tydligt verksamhetsperspektiv i utredningen. Hälso- och sjukvårdsorganisationernas uppfattning borde också ingå i analysen med samma detaljningsnivå som utredningen studerat fastighetsorganisationerna. Region Västmanland menar att det är hälso- och sjukvårdens totala kostnad och effektivitet samt lokalernas egenskaper som effektivt stöd till verksamheten över tid som är relevant som beslutsgrund.

Obligatoriska standarder som avgränsas till definitioner, begrepp och statistik torde vara acceptabla. De påverkar inte egenskaperna hos lokalerna eller processerna att skapa dom. Obligatorisk reglering av planerings- och genomförandeprocesser och/eller tekniskt utförande och utformning är däremot inte acceptabla.

Eftersom lokalerna är en stödresurs för verksamheten, och lokalkostnaderna utgör mindre än 10% av regionernas totala kostnader finns, enligt Region Västmanland, goda skäl att inte slaviskt tillämpa enhetliga standarder i syfte att söka begränsa denna i sammanhanget begränsade kostnad. Det bör också beaktas att en stor del av investeringarna avser ombyggnationer av lokaler, vilket i sig är en begränsande faktor vid införande av standards etc.

Datum

2022-02-01

Utredningens förslag är slutligen alltför diffust för att kunna bedöma hur omfattande den obligatoriska regleringen är tänkt att sträcka sig. Utredningen motiverar också sitt förslag med att det är kortsiktigt och förutsätter att förslaget om statligt fastighetsbolag genomförs (ett förslag som lyfts bort från denna remiss). Att staten på olika sätt främjar ökad samverkan och ökad standardisering är bra, så länge detta inte görs obligatoriskt. Om standardiserade begrepp, modeller och egenskaper upplevs effektiva, kommer de att tillämpas på frivillig basis.

11.4 Ett statligt fastighetsbolag för hälso- och sjukvården stärker det nationella perspektivet ytterligare

Region Västmanland konstaterar med lättnad att regeringen valt att inte remissbehandla förslaget om ett statligt fastighetsbolag för hälso- och sjukvården, men vill samtidigt påpeka att vi är emot detta förslag. Om regeringen har för avsikt att gå vidare med förslaget i framtiden, förutsätter vi att det remitteras i särskild ordning.

11.5 Stärk förutsättningarna för kunskapsuppbyggnad inom området vårdinfrastruktur

Region Västmanland tillstyrker utredningens bedömning att forskningsområdet behöver stärkas för att ge tydligare avtryck i de nya vårdbyggnader som uppförs och förslaget om att anslagen därför bör ökas. Region Västmanland tillstyrker förslaget om att staten ska överta ansvaret för finansieringen av CVA och att anslagen ska gälla tills vidare. En förutsättning är dock att inriktningen på CVA:s arbete inte styrs av staten mot en ogynnsam riktning för regionerna.

Konsekvenser av utredningens förslag

Region Västmanland anser att förslagen innebär en stor tyngdpunktsförskjutning av ansvarsfördelningen från kommuner och regioner till staten. Om förslagen genomförs riskerar det att leda till ineffektivitet i hela hälso- och sjukvårdssystemet. Det skulle även bli otydligt kring ansvarsutkrävandet. Region Västmanland delar således inte utredningens bedömning att förslaget om en reglering av riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet skulle vara proportionerligt.

Region Västmanland delar inte heller bilden att förslaget om riksintressen inte medför några ytterligare kostnader för regioner eller kommuner.

FÖR REGION VÄSTMANLAND

Denise Norström
Regionstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Regiondirektör